

FYLKESMANNEN I AUST-AGDER

Miljøvernnavdelingen

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091, Majorstua

0301 Oslo

Deres ref.
201301001-6 kv/macac

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
Sak nr. 2013/1226 / FMAADAM

Dato
15.10.2013

UTTALELSE, TILLEGGSHØRING: BØYLEFOSS KRAFTVERK - KONSESJONSPLIKTVURDERING

Vi viser til søknad fra Arendals Fossekompani (AF) om fritak for konsesjonsplikt, etter Vassdragsloven § 18, for planlagt opprusting og utvidelse av Bøylefoss kraftverk i Nidelva. Fylkesmannen ga uttalelse 18.04.2013, der vi viste til at det forelå utilstrekkelige vurderinger av effektene tiltaket vil ha for laks, som er under reetablering i elva. Vi påpekte at det er uheldig at et så stort og omfattende inngrep i dette viktige vassdraget i dag er konsesjonsfritt, uten at det foreligger vilkår som gir samfunnet muligheter til å stille krav til, og følge opp de virkningene kraftverket har på allmenne interesser, ikke minst naturverdier og bruk av vassdraget.

Etter høringen ba NVE kraftselskapet foreta en mer grundig beskrivelse av dagens forhold og vurderinger av mulige konsekvenser for laks.

Det foreligger nå en supplerende fiskeundersøkelse og vurdering, foretatt av Norconsult. AF opprettholder sin søknad om konsesjonsfritak.

Fylkesmannens vurdering

Den foreliggende utredningen, sammen med rapporter som er gjort i forbindelse med det pågående prosjektet for reetablering av laks i Nidelva, gir en så god beskrivelse av de eksisterende forhold som det er realistisk å forvente. Det er sannsynlig at påvirkningen på en kommende laksebestand ikke vil være vesentlig forskjellig fra dagens tilstand. Først når ombyggingen er gjennomført vil man vite om denne vurderingen er riktig.

En faktor som hittil ikke har vært tatt opp, men som sannsynligvis vil få økt betydning i årene framover er hensynet til ål. Fra gammelt av har det gått mye ål opp i Nidelva. Fortsatt er det gode muligheter for oppvandring, eventuelt med hjelp av åleledere, til gode oppvekstområder langt opp i vassdraget. Imidlertid er det svært få muligheter for nedvandrende ål å passere de minst fem elvekraftverkene som ligger mellom Åmli og havet. Ny forskning, blant annet i Storelva i Aust-Agder og i Sverige, viser at det kan være mulig å løse dette problemet, gjennom konstruksjon av inntaksrister og sideløp. Ålen er klassifisert som kritisk truet i alle land med kyst til Øst-Atlanterhavet. Årsaken til dette er ikke avklart, men det er svært viktig å ta vare på de oppvekstområdene som finnes, og sikre tilbakevending fra oppvekstområdene i elver og kyst til gytedefeltene i Sargassohavet.

Ved oppgraderingen av Bøylefoss bør det uansett kreves at varegrind/inntaksgitter konstrueres slik at nedvandrende ål kan ledes utenom kraftverket.

Konklusjon

Selv om den foreliggende fiskeundersøkelsen og hydrologiske vurderingen tilfredsstiller det som kan forventes ved en konsesjonsbehandling, er det nødvendig å stille noen vilkår for gjennomføringen av tiltaket. Eksempelvis må det stilles krav om teknisk løsning som sikrer ålens nedvandring, eventuelt også oppvandring. I tillegg vil det være nødvendig med oppfølgende undersøkelser for å følge effektene på fiskebestanden i elva, og det kan bli aktuelt med kompenserende tiltak etter at anlegget er ferdig, uten at dette kan forutses fullt ut i dag.

Vi ser det som svært viktig at en utbygging av dette omfanget behandles for konsesjon etter Vannressursloven, slik at det legges et sett av vilkår som gir muligheter for å pålegge undersøkelser og nødvendige tiltak i framtida.

På dette grunnlaget vil Fylkesmannen fraråde at Arendal Fossekompani gis fritak for konsesjonsbehandling, etter Vannressurslovens § 18, for den planlagte opprustingen og utvidelsen av Bøylefoss kraftverk.

Med hilsen

Thomas Christian Kiland-Langeland
Ass.dir.

Dag Matzow
seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift.
Saksbehandler: Dag Matzow

Kopi til:
Marit Carlsen NVE
Jørgen Idalen Nedre Nidelv elveeierlag
Froland kommune
Miljødirektoratet
Aust-Agder fylkeskommune